

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Bài 66)

DALAT, JULY 2015.

CÁI MỈM CƯỜI CỦA ĐỊNH MỆNH

I.

*/ Dalat, chiều thứ Sáu July 17/2015

Buổi chiều trời mưa thật lớn. Chỉ mỗi tôi và Túy Tâm trong căn nhà bỏ trống trên đường Mai Hắc Đế của gia đình Tuyên, ngồi trò chuyện chờ dứt cơn mưa để đến Palace đàn với Hiền đêm nay.

Đêm nay là buổi thứ ba tôi tìm đến Palace.

Buổi chiều ngồi nhìn mưa rơi, đột nhiên nói với Tâm:

“Nhờ Tâm gọi anh Ngọc mời đến Palace nghe chị đàn. Chị muốn gặp anh ấy. Nhưng nếu nhận ra giọng chị, anh sẽ không bắt máy đâu.”

Vậy là Tâm gọi. Anh vui vẻ nhận lời ngay.

Trước một cử tọa thân mật chừng độ chục người, tôi đam hứng thú, tiếng đàn phát ra dìu dặt. Cây đàn mua của Lê Thiên Ân ở Sài Gòn quả là quý báu khi phô bày được trọn vẹn giùm tôi những âm thanh nghẹn ngào da diết. Tôi khóc trong tiếng đàn, khóc cho “người tình đầu tiên” đã bị tôi "bỏ rơi" từ hơn 30 năm trước, khóc cho chính cuộc đời mình theo những thông khổ đổ xuống khôn nguôi.

Những tràng pháo tay vang lên. Tôi tưởng như tìm được "điều gì đó đã mất" dù trong cái đi tìm này vẫn không thể chối với chính lòng riêng một nỗi "thiếu tự tin" là sẽ tìm ra.

*

**

Lúc hơn 8 giờ tối, anh và Sáng tìm đến.

Tôi vẫn đàn, vẫn đàn. Giờ phút này, sao chỉ thấy Âm Nhạc mới có khả năng đem cho tôi những niềm ấm áp. Còn người xưa? Một khoảng cách xa vời với chừng như không thể nào lấp đầy cho hết?

Đến một hồi, tôi bỏ đàn xuống ngồi trước anh. Và nói:

“Em đang dự tính mở một quán café âm nhạc ở Nha Trang, nhưng thiếu tay đệm piano. Có thể nào anh giúp em điều đó?”

Tức thì anh đáp:

“Bất cứ cái gì em cần, anh xin hứa sẽ thực hành cho em ngay!”

Trái tim ngỡ ngàng...

Tôi phá ra cười:

“Anh hứa với em rất nhiều lần như vậy, nhưng chẳng bao giờ thực hành lời nói...”

Anh gật đầu, ánh mắt nghiêm trang:

“Không, lần này anh nói thực. Chỉ cần em gọi một tiếng là anh sẽ bỏ đi xuống Nha Trang với em ngay!”

Khi Tâm đưa đề nghị:

“Lâu lắm mới gặp anh Ngọc. Có thể nào anh hòa đàn với chị Thu Vân cho bọn em nghe đêm nay?”

Anh nhìn tôi, vẻ ngẩn ngại. Tôi cũng thấy trong lòng ngẩn ngại, không tin rằng nét tài hoa trên 10 ngón dài anh còn giữ được... Nhưng rồi tôi vẫn gật:

“Phải đó. Anh đệm cho em vài bản đi, lâu quá em chẳng còn tay đệm nào ưng ý như đã có anh thuở trước”.

Anh đứng lên ngay. Chú Hiền nhường piano cho anh. Cái dáng anh gầy yếu, chân đi chậm từng bước ra vẻ hoàn toàn là một ông lão.

Ngồi vào đàn, dạo qua vài âm thanh nhỏ, anh hỏi ngay tôi:

“Em còn nhớ Uno không?”

Tôi cười:

“Em không chắc. Đã 40 năm rồi còn gì! Có đoạn nào quên, anh phải đỡ cho em?”

Vậy là bài Tango thuở nào anh dạy, lần đầu bước chân vào dancing Nautique, được tấu.

Lạ lùng thay khi anh -và cả tôi nữa- lại đàn trọn bản nhạc này như những ngày Dalat cũ. Hai bàn chân không đạp pédale mà những âm thanh từ mười ngón tay anh vẫn phát ra mạnh mẽ đầy nét sang cả. Trái tim tôi vọng lên nỗi bồi hồi xúc động.

Ôi! Đã bốn mươi năm chia cách mà tưởng như vẫn còn "là ngày hôm trước" trên các sân khấu cũ!

Anh đàn và tôi đàn, những bản nhạc thân thuộc yêu mến. Luồng âm thanh đan quyện vào nhau, thiết tha, gắn bó. Tôi không ngờ đêm nay, một cách thật tình cờ, có thể bắt gặp lại chút gì ngày xưa đã mất... Trong tiếng đàn anh và cả tiếng đàn tôi như dường vọng vang những niềm tiếc nuối.

"Những ngày xưa" bây giờ đang trở lại, KHÔNG PHẢI TRÊN VÓC DÁNG hai con người, mà chính là trong cái "LINH HỒN ÂM NHẠC" của cả hai.

Trong tôi có điều ngạc nhiên khi ngẫm nhớ mọi sự.

*/ **Từ đầu tháng 5/1975** tôi bỏ Dalat ra đi thì cũng là lúc anh bỏ hẳn hàng phím trắng.

* **Đạo kế tiếp**, đôi lần trở lại Dalat (nhất là vào mùa hè năm 1982 tại nhà bác sĩ Thực), nghe “anh đàn vẫn hay, ngón đàn vẫn truyền cảm phong phú.”

*/ **Lần thứ nhất** tôi từ Mỹ về thăm quê hương năm 1993, nghe tiếng đàn anh tại nhà Cao Quang Ngô theo lời yêu cầu của Trần Nghi Hoàng, thấy “tiếng đàn vẫn chưa sút.”

*/ Nhưng rồi, **vào mùa hè 1997** trở lại Dalat, khi Hiệp yêu cầu anh đệm cho tôi bản Blue Sky thì “rõ ràng là anh chịu thua...”

*/ **Mùa hè 2012**, gặp lại nhau, anh bất ngờ xin tôi đem đàn tới Duy Tân (bấy giờ đổi tên Cung Đàn Xưa) trình tấu. Thật phải nói, đêm đó anh hiện thân là một kẻ “hoàn toàn bất lực” trước giọng đàn tha thiết của tôi trên sân khấu thuở nào. Đêm đó, khi từ Cung Đàn Xưa về phố ăn khuya, (tiếp theo là những buổi sáng tại nhà mẹ Mỹ Vân ở Cam Ly), tôi đã nói với anh: “Thượng Đế cho mình một tài năng mà mình không trau chuốt thì Ngài sẽ lấy lại. Cũng như Ngài đã cho mình một tình yêu tuyệt mỹ mà mình không gìn giữ thì Ngài sẽ làm cho tan biến thôi!” Có lẽ những lời đơn giản ấy đã tác động anh...

*/ Để rồi kể từ sau cái chết bất ngờ của bé Nga vào **đầu năm 2012**, kéo dài theo những khổ đau không ngớt, anh đã tìm lại “chút nào con người anh trong Âm Nhạc”... Vì vậy, đêm nay (**mùa hè 2015** tại khách sạn Palace), giọng đàn anh thay đổi, khác hẳn hai lần gặp 1997 và 2012 trước đây.

[Về sau Âu Cơ nhận xét: "Lúc nghe tiếng đàn Mẹ dòn dập sôi nổi, con nhìn lên thì thấy Mẹ đang đàn cùng bác Ngọc. Và khi giọng đàn dìu dặt đều đều thì rõ là lúc Mẹ đang đàn với chú Hiền.]

Nhận xét của Âu Cơ nói lên điều gì?

Phải chăng là "sự tìm thấy lại" trong tôi những gì đã mất? Phải chăng Thượng Đế vẫn còn đoái hoài cho hai tâm hồn không ngớt bị dày vò đau khổ trong lần gặp lại nhau đêm nay qua Âm Nhạc?

Có lẽ thế, nên từ vóc dáng tàn tạ của cả hai người nghệ sĩ, Âm Nhạc vẫn rung lên điệu nhạc êm đềm của thuở nào xưa cũ. Và điều này (thể hiện nơi anh) đã rõ ràng khiến tôi (và cử tọa) cùng cảm động ngẩn ngơ.

II.

Tan buổi trình diễn ở Palace, trở về nhà, tôi và Tâm nằm trò chuyện mãi tới khuya.

Điều đáng ghi vào đây chính là hình ảnh Tâm bốn mươi năm trước và bốn mươi năm sau -trước hai cung đàn đứt đoạn- vẫn còn nhiều điểm không thay đổi. Một nỗi bồi hồi tràn lấn trái tim theo những gì vừa kể. Năm xưa, Tâm từng

nhiều lần ngồi nghe tôi và anh hòa nhạc; năm nay một cách bất ngờ, cũng Tâm ngồi nghe lại từ hai người tình đau khổ những tiếng khóc thầm dang dở của Âm Thanh...

Giọng ngâm ngùi, Tâm nói:

“Phải nhận rằng hơn tất cả các mối tình trong đời chị, tình yêu Âm Nhạc quả là kỳ lạ. Với các người tình, ngay cả với anh Ngọc, khi dứt là chị dứt luôn. Nhưng với Âm Nhạc, lúc có cơ hội tìm gặp lại, chị vẫn sẵn sàng giang tay chụp bắt rất say mê như thuở nào.”

Đúng vậy. Trong đời tôi, những người tình đến rồi đi dần có làm trái tim tan nát thì sự tan nát này cũng theo thời gian mà quên lãng. Còn người tình Âm Nhạc, “một thời hiện thân qua anh”, khi mất rồi, tại sao tôi vẫn cứ mãi bị dày vò tiếc nuối?

Tâm cũng nói:

“Lúc này mới thoát đến, ngồi nghe chị đàn với anh Hiền, anh Ngọc có đưa ra nhận xét: ‘*Tiếng đàn Thu Vân bây giờ khác xưa nhiều lắm.*’ Tâm hỏi: ‘*Khác thế nào?*’ thì anh đáp: ‘*Ngày xưa tiếng đàn Thu Vân lãng mạn, phiêu bồng. Còn ngày nay chất chứa sâu dày những nỗi niềm thống khổ!*’”

Lời Tâm kể làm nhớ lại những lời của chính anh trong một đêm Dalat khi tôi cùng TNH và Âu Cơ về thăm quê hương lần thứ nhất.

Mùa Xuân 1993, trước mặt Trần Nghi Hoàng và hai người bạn cũ, anh nói với tôi:

“*Ngay đêm thứ nhất gặp em tại vũ trường Nautique, khi những âm thanh đầu tiên từ cây violon trên tay em vang lên những tiếng dạt dào như thác lũ, anh đã chợt nghe dâng cao trong tim mình nỗi bàng hoàng xúc động, kèm theo cảm giác lo sợ mà anh không thể nào phân tích ra được.*

Khi ấy, anh nhận rõ hai điều:

-Thứ nhất, những notes harmoniques nơi ngón tay út yếu ớt nghe sao thật nghẹn ngào cay đắng.

-Thứ hai, những âm thanh ở giây vide tạo nên nỗi rung cảm đến độ ngơ ngẩn cho người nghe.

Hai điều này không thể tập được, mà nó chỉ xuất phát từ trái tim người nghệ sĩ, chạy dài theo các động mạch, qua khắp nơi trong cơ thể rồi chuyển ra mười đầu ngón tay để rung lên thành những âm thanh truyền cảm. Những âm thanh này xô đẩy lớp không khí chung quanh, tạo nên những viba, xâm nhập qua tai người nghe, rồi chạy lên đến óc, làm rung động những sợi dây thần kinh, khiến cho trái tim như ngừng đập, tất cả máu huyết như bị đè nén, sau cùng trở nên nỗi ngơ ngẩn bàng hoàng vang dội trong thâm sâu trí não.

Ngay từ đêm ấy, tiếng đàn em đã khiến anh linh cảm đến một nỗi bất hạnh vô cùng sẽ đổ xuống trên cuộc đời em. Giọng đàn của Thúy Kiều với một định mệnh không ngừng giông gió!”

Thì cái giông gió của thân phận Thúy Kiều từ sau mối tình gãy đổ năm xưa đã chứng thực lời ở trên anh nói.

Từ ngày bỏ Dalat ra đi, tôi vẫn đàn vẫn đàn, nhưng tiếng đàn rõ ràng u uất. Cái thuở thông dong sông trong Tình Yêu và Âm Nhạc trên sân khấu Duy Tân không còn nữa, mà, thế vào đó là những bước giang hồ cô lẻ, những giọt nước mắt chảy ngược vào tim, và trên hết, một giọng đàn chứa chan uất nghẹn.

Đó chính là *"những nỗi niềm"* được anh *"nhìn ra rất sớm"* ở cái thuở mới đi vào đời nhau 40 năm cũ. Nhưng phải đến bây giờ, 40 năm sau, tôi mới *"chứng thật được điều này"* với chính lòng riêng.

Trong đêm đen của vùng không gian giá lạnh, tôi cứ thao thức theo những gì mới vừa xảy ra ban tối.

Lại nghe Tâm nhận xét:

"Anh Ngọc đúng là con người chung thủy. Mấy chục năm rồi mà tính cách dịu dàng của anh đối với chị vẫn không thay đổi".

(Câu nói Tâm bất ngờ làm nhói lên trong tim một nỗi đau mơ hồ khi nhớ lại những lời bản thủ Trần Nghi Hoàng và Trần Quảng Nam đưa lên trên trang Facebook tôi tuần lễ trước...

[Một buổi chiều muộn, **đầu tháng 7/2015**, đang ở Nha Trang, nhà bà Di, tình cờ mở Facebook ra xem, thấy phần comment bên dưới bài Chim Di Mỗi Cánh Bay Tim Tổ tôi post vài ngày trước, có câu của Trần Quảng Nam:

"Thấy cái này quen quen, nhưng rõ ràng láo khoét."

Tiếp liền sau đó là câu của Trần Nghi Hoàng:

"Cái trò láo khoét này xảy ra đã hơn hai chục năm rồi, giờ Nam mới biết sao?"

Khi ấy trong óc hiện lên nỗi chán chường kỳ lạ.

Nghĩ, *"Trần Quảng Nam TỪNG LÀ bạn tôi, và TNH DẤU GÌ CŨNG LÀ cha của Âu Cơ, lại là 'hai người đàn ông', tại sao có thể buông ra những lời bản thủ tầm thường như vậy về một người vợ cũ, một người bạn cũ?...]*

Cũng tự hỏi mình có còn yêu anh trong hiện tại?

Câu trả lời được nhóm lên tức khắc:

"Tôi vẫn yêu Anh-con-người-Âm-Nhạc như luôn yêu hoài Tiếng-Đàn-tôi-da-diết-trâm-buồn."

Trong 40 năm xa cách cho dù ném trái biết bao thống khổ, tôi vẫn thấy mình ĐÚNG trong việc ngày đó đã trao gửi trái tim cho anh, người-tình-Âm-Nhạc-muôn-đời của tôi."

III.

*/ Dalat, thứ Bảy, July 18/2015

Cả tôi và Tâm đều trở về Nha Trang hôm nay. Tâm đi xe đò, còn tôi đi xe gắn máy cùng anh chị K' Jim và Lộ.

Trong buổi café sáng nơi đầu dốc con đường Mai Hắc Đế trước lúc khởi hành, câu chuyện đêm qua được nói lên giữa hai con người có chung nhiều giòng kỷ niệm. Tôi chợt nảy ra ước muốn đàn cùng anh lần nữa... Vậy là một dự tính thành hình nhanh trong trí não sáng nay.

Trên đường đi xuống Nha Trang, tại Dassar, ghé nhà Đạt ngồi chơi ít lúc, tôi gọi cho anh, đưa ra ý nghĩ.

Và nói:

“Bốn mươi năm rồi không có ai đệm nổi cho em những bài tango ngày cũ, nhất là Blue Sky, bản nhạc em từng ‘đặt tên’ cho anh. Bây giờ anh làm điều đó cho em đi. Dẫu chúng mình đã mất tất cả thì những âm thanh rơi rớt của hai người, em sẽ còn giữ được.”

Anh sốt sắng nhận lời (hay hình như lúc nào anh cũng vẫn đợi tôi nói lên điều gợi ý ấy?)

Một kế hoạch được soạn ra, những lần tập dượt với nhau sẽ được trù định cho “một lần trình diễn cuối.”

Bên kia đầu giây, giọng điệu anh cơ hồ phấn khích:

“Tay anh bây giờ cứng lắm, nhưng VÌ EM mà anh sẽ cố gắng cho thành.”

Tôi cười qua điện thoại:

“Bao giờ anh cũng vẫn chiều em! Vâng, xin anh cố gắng VÌ EM, lần cuối! Tám tháng đi vào đời nhau và 40 năm xa cách, em chưa hề xin anh điều gì hết. Bây giờ đó chính là điều *em muốn xin anh.*”

Giọng anh nhỏ hẳn:

“Luôn luôn anh vẫn sẵn sàng mang cho em tất cả mọi điều em muốn. Điều muốn hôm nay của em cũng là *nổi muốn trên hết của anh.*”

IV.

*/ Dalat, Chủ nhật July 19/2015.

Muốn lưu lại Nha Trang hai ngày, nhưng mới buổi sớm thứ hai, đã quyết định quay về Dalat. Một niềm hứng cảm bất ngờ trời dậy giữa trái tim lạnh lẽo từ hơn nửa năm qua Mẹ chết, hơn nửa năm qua Âu Cơ lạnh lùng quay mặt... Điều đó khiến ngạc nhiên không ít. Tự vẫn lòng xem nguyên nhân từ đâu mà có, thì nhận ra rằng “*không chỉ Âm Nhạc thôi, mà chính là anh, con người tôi CÒN MUỐN tìm đến cạnh bên*”.

Về tới Lạc Dương lúc 1 giờ trưa, trời mưa tầm tã, gọi anh, xin một buổi tập. Đầu giây kia giọng anh phấn khởi:

“Ban sáng anh có đến tìm anh Triệu Trung Tiên, xin mượn cây piano và một nơi tập dượt. Anh ấy hẹn sẽ trả lời lúc 3 giờ chiều. Vậy sau ba giờ, anh sẽ gọi em nghe?”

Tuy nhiên, lúc ba giờ, anh gọi, báo rằng:

“Anh Tiên từ chối sự tập dượt tại nhà anh ấy, lấy cớ rằng cây đàn rất tệ, và hẹn sẽ mượn cây đàn của cô người yêu anh, nhưng phải đến 8 giờ sáng mai mới trả lời dứt khoát.”

Tôi bật kêu:

“Đến sáng mai à? Như vậy mình mất đi một buổi chiều tập dượt.”

Tiếng nói anh ôn tồn pha lẫn thất vọng:

“Anh sẽ gọi một cô học trò của anh xem sao.”

Đầu giây này, tôi cũng đưa ra ý nghĩ:

“Còn em sẽ gọi đến Chúc xem có thể mượn cây đàn của Chúc không.”

Giọng anh:

“Vậy mình thống nhất như thế nhé. Anh và em, ai mượn được đàn thì báo cho nhau ngay.”

Hồi lâu, khi anh gọi đến cho hay sự đồng ý của cô học trò thì cũng là lúc tôi vừa được sự nhận lời của Chúc nên đưa đề nghị:

“Mình đến Chúc thì hơn. Chúc vốn quý anh và quý em. Còn cô học trò, em chưa được biết, sợ không thích hợp.”

Anh đáp:

“Thế thì em cứ đến Chúc, còn anh sẽ đón taxi đến đó ngay.”

Khi ấy trời mưa rất nặng hạt. Tôi gọi Chúc, xin Chúc đến đón anh. Chúc nhận lời.

Vậy là như một thôi thúc của Định Mệnh cho hai kẻ đau khổ tìm lại chút gì sợi giây ràng buộc cũ, khi chiếc xe của Lộ có tôi ngồi yên sau vừa đến trước ngõ nhà Chúc thì ĐÚNG LÚC Chúc đưa anh về tới nhà.

Trời vẫn mưa tầm tã. Tôi bật la hoan hỉ:

“Chỉ những người có nỗi đam mê Âm Nhạc cao độ mới chịu dầm gió gọi mưa mà tìm đến với Âm Nhạc thế này thôi!”

Lời nói vừa tuôn, trái tim cũng vừa ngậm ngùi ghê gớm. Bước chân tôi còn vững thì gió mưa cỡ nào cũng không làm cho ngã. Chứ còn anh... một kẻ gầy yếu, giờ phút này, thay vì nằm trong chăn nghe mưa rơi gió thổi, có sao vẫn còn cái hăng nồng thế kia dành cho Âm Nhạc? Hay phải chăng anh cũng như tôi, nỗi muốn không chỉ phát sinh từ Âm Nhạc mà còn chính từ kẻ *"tạo ra tiếng đàn"* có thể làm ấm trái tim già cỗi?

Chúng tôi ngồi vào đàn ngay. Những âm thanh vang lên trên căn gác nhỏ, tỏa khắp không gian giá lạnh. Tuy nhiên sự hòa hợp giữa hai cung bậc (đầu mối cho sự tìm gặp lại nhau) quả tình trắc trở. Hầu như anh đã quên gần trọn những âm điệu cũ. Mười ngón tay không còn mềm mại; những hợp âm phát ra *"không đủ sức mạnh che chở"* để bao bọc và làm nổi bật tiếng violon như trong những ngày xưa.

Có lúc anh đàn sai, tức thì khuôn mặt hằn nét chịu đựng khi nghe những lời tôi nhắc nhở. Điều này khiến tôi thật cảm động. Bốn mươi năm cũ, anh là thầy, hướng dẫn tôi trên các bài bản. Bốn mươi năm sau, vai trò có phần đổi ngược... nét chịu đựng kẻ trên sao lại chỉ khiến tôi thấy thật nhói lòng.

Nhìn nghiêng khuôn mặt anh, tôi như dường vẫn còn xa lạ... Lục soát ký ức, cố tìm cho ra một chút thân yêu trên hình vóc đó... nhưng tất cả chỉ là một sự thú nhận rằng "*anh đã hoàn toàn đứng lại phía sau, nhìn theo tôi dần bước cô đơn.*" Chỉ khi nhìn vào đôi bàn tay có những ngón dài thanh nhã, tôi mới "*thấy lại anh-thực-sự-của-tôi*" ngày cũ. Nhưng cái "*thấy lại*" này cũng dễ dàng đánh gục tôi khi nhận chân ra một sự thực của hiện tại xót xa.

Tôi ngưng đàn, ngồi phịch xuống trên chiếc ghế nhỏ, tâm tư chán nản.

Thực chỉ có tôi điên trong hành động đi tìm thời gian đã mất mà quên rằng thời gian đâu bao giờ quay lại? Anh vì tình yêu vương vất, nhưng trên hết vì lòng hối hận nào đó cho tôi cũng "đề bị cuốn" theo với nỗi MUỐN trong cá chất mãnh liệt của tôi.

Chỉ mỗi tôi là người có tội, ngày xưa bỏ anh ra đi để tài năng anh lụi tàn gàn trọn. Rồi ngày nay quay lại tìm anh để tự mình đau đớn trong sự dày vò theo "NỖI MẤT" trên anh.

Sau buổi tập thì đã quá đêm, vợ chồng Chúc mời cả hai ngồi lại dùng cơm.

Các câu chuyện vui được nói ra giữa anh và Chúc.

Trong bối cảnh lạnh lẽo của căn nhà với lối kiến trúc bằng gỗ đơn sơ mà "thật là Dalat", tôi thốt ngây ngất nhớ lại những ngày hè tuổi nhỏ. Có cái gì như vừa thức tỉnh? Một kỷ niệm đã xa, xa lắm vừa chợt hiện về?

Phải rồi, không gian thế này, trong năm 1964 lần đầu tôi được biết qua căn nhà của Bà O Sứ cuối đường Hoàng Diệu. Kể từ đó, căn nhà có con dốc hẹp vẫn là nơi tôi tìm đến trong các vụ nghỉ hè, về sau đi luôn vào chữ nghĩa riêng.

Tôi nhìn lên anh. Sau suốt một buổi chiều tập dượt mà trông anh không có gì mệt mỏi. Điều này thật lạ với cái sức khỏe suy tàn của anh. Những cốc rượu vẫn tiếp tục đưa lên môi, nơi anh, nét hân hoan êm đềm phủ nhẹ.

Khi nói về dự tính mở quán café ở Nha Trang, anh đưa đề nghị:

"Theo anh, em chỉ nên giữ đời sống thế này ở Mỹ, có bảo hiểm y tế, có cửa nhà xe cộ... xong lâu lâu về thăm quê hương một chuyến, kéo violon cho bạn bè nghe là đủ."

Chúc cũng cùng luận điệu. Riêng tôi, đáp:

"Đó là cái nhìn chung của tất cả những người Việt hải ngoại. Còn em, con người không bị mê hoặc bởi vật chất xứ Mỹ, nên nếu một ngày biết ra mình vướng phải chứng nan y nào đó, em sẽ quyết định **không chữa**, bởi dẫu có chữa xong thì em cũng đã trở thành con người phé thải. Khi còn Mẹ, Âu Cơ còn nhỏ thì em dồn hết nghị lực để tạo cho hai người một cuộc sống êm ấm. Bây giờ đâu còn ai kề cận, em không muốn làm điều đó cho riêng em. Hai tháng nghỉ hè thông dong qua đi, còn lại 10 tháng trên vùng trời ấy chính là từng ngày em chết..."

Tôi chưa dứt câu, anh đã giơ tay lên, giọng nghiêm trang hẳn:

“VẬY anh xin lập lại lời đã hứa: *Bất cứ khi nào em trở về, chỉ cần hú một tiếng là vài giờ đồng hồ sau, dù ở phương trời nào, anh cũng sẽ tìm đến bên cạnh em ngay.*”

Trái tim thốt nhói đau khi nghe câu nói chắc nịch đó. Mơ hồ trong ý nghĩ, CẢM ra được cái ý thức trách nhiệm của anh (trên mặt Âm Nhạc) đối với tôi.

Hình như nơi anh là "một mặc cảm có tội" để lúc nào cũng muốn đáp đền cho đủ? Bởi, không chỉ đêm nay, mà phải nhận rằng, LUÔN LUÔN, kể từ ngày ra khỏi đời anh, mỗi lần gặp lại là mỗi lần tôi nhìn thấy nơi anh cái "mặc cảm có tội muốn đền bù" đó.

*/ Lần gặp lại đầu tiên ở Dalat **tháng 11/1975**, anh đã dàn xếp để giới thiệu tôi cho Hoàng Mãnh pianiste, con trai nhạc sĩ Võ Đức Thu.

*/ Lần gặp thứ hai **năm 1976** ở Sài Gòn, anh đã đưa tôi đến nhạc sĩ Xuân Hòa ở đoàn ca múa Bông Sen với ý định tìm cho (riêng) tôi một chỗ đứng ổn định trong thời thế vô cùng chao đảo đó...

*/ Cả hai lần tự tôi đều **CHỐI TỪ KHÔNG NHẬN** (để chỉ đi theo con đường riêng của mình trong một đoàn Cải Lương -y hết những câu hát của Frank Sinatra trong bài My Way (tác giả Paul Anka):

*/ And now the end is near
And so I face the final curtain
My friend I'll say it clear
I'll state my case of which I'm certain.

*/ I've lived a life that's full
I traveled each and every highway
And more, much more than this
I did it my way.

*/ Regrets I've had a few
But then again too few to mention
I did what I had to do
And saw it through without exemption.

*/ I planned each charted course
Each careful step along the byway
And more, much more than this

I did it my way.

*/ Yes there were times I'm sure you knew
 When I bit off more than I could chew
 But through it all when there was doubt
 I ate it up and spit it out, I faced it all
 And I stood tall and did it my way.

*/ I've loved, I've laughed and cried
 I've had my fill, my share of losing
 And now as tears subside
 I find it all so amusing.

*/ To think I did all that
 And may I say not in a shy way
 Oh no, oh no, not me
 I did it my way.

*/ For what is a man what has he got
 If not himself then he has not
 To say the things he ruly feels
 And not the words of one who kneels
 The record shows I took the blows
 And did it my way.

*/ Yes, it was my way.

(TTBG chuyển ngữ):

CON ĐƯỜNG CỦA RIÊNG TÔI

*/ Giờ đây, kết thúc đã gần kề
 Tôi đang đối mặt với màn lớp cuối cùng kia.

*Bạn ạ, tôi sẽ nói rõ ra
Phơi bày mọi lý lẽ mà tôi biết rành hơn ai khác.*

**/ Tôi đã trải qua một cuộc sống rất đầy
Phiêu lãng giang hồ trên khắp mọi phương
Nhiều hơn thế, rất nhiều hơn thế,
Chính là đã sống theo cá tính của tôi.*

**/ Hối tiếc ư? Chỉ là số ít
Lại nói rằng "rất ít" hầu chẳng đáng quan tâm
Tôi làm những gì phải nên hành xử
Thực hiện đến cùng mà không chút bỏ qua.*

**/ Trên mỗi hải đồ tự mình tôi trù định,
Từng bước giữ gìn, dọc theo đường phụ, lối mòn
Nhiều hơn thế, rất nhiều hơn thế,
Là đã thực hành theo cách riêng tôi.*

**/ Có vài phen, chắc bạn cũng từng như vậy
Tôi làm những điều vượt quá sức tôi
Nhưng hễ bao giờ có gì nghi ngại
Tôi "ngón" sạch vào, xong "nhỏ" nó ra.
Đổi mặt nhìn, đứng lên vững chãi
Rồi lại lao vào theo một cách riêng.*

**/ Tôi từng đã yêu, đã cười, đã khóc
Tôi có đủ đầy; lại có luôn thất bại tan hoang
Giờ đôi mắt khi đã vui giòng lệ
Tôi bỗng nhìn ra, ôi sao quá đôi hân hoan!*

**/ Cứ cho rằng những gì tôi đã trải
Có thể --là điều thường gặp xưa nay
Ô không, tôi không đúng là như thế*

Tôi chỉ đờng đầu theo bản chất tôi.

**/ Con người là gì, cái gì hẳn ta nắm được?
 Nếu chẳng là mình, thì chỉ vô tích sự mà thôi.
 Để nói ra điều hẳn chân thành cảm nhận
 Mà không phải lời của kẻ quỳ gối khom lưng
 Những cú choáng người, tôi cứ hoài nhận lãnh
 Rồi chu toàn theo lẽ thói của tôi!*

*/ Vâng, đó là con đường tôi đã chọn.

Bây giờ ở chặng cuối đời, cái mặc cảm này trong anh vẫn còn âm ỉ. Vì vậy khi biết ra bấy lâu, từng ngày trong 10 tháng sống vật vờ trên đất Mỹ đối với tôi chỉ giống như "từng ngày chết" thì anh không ngần ngại MUỐN làm một cái gì đó cho tôi, VÀ CHỈ CHO TÔI mà thôi!

V.

Cuối bữa rượu, hỏi anh ngày mai có tập dượt không, anh gật đầu mau mắn:

“Có chứ.”

“Tập ở nhà cô bồ anh Tiên hay ở đâu?”

Chức xen vào:

“Nếu thầy và chị không chê cây đàn nhà em thì cứ tiếp tục đến tập.”

Anh tức thì chụp lấy:

“Vậ cho bọn này đến đây nhé?”

Trong điệu nói anh, tôi cảm ra một nỗi buồn rất nhẹ của lòng kiêu hãnh bị thương tổn.

Ban chiều tập với nhau trên căn lầu nhà Chức, anh có phàn nàn cây đàn Chức không đúng âm thanh và các phím không được mềm mại. Tôi bảo, "*Thôi ráng buổi hôm nay, ngày mai đến anh Tiên, anh sẽ có cây đàn tốt hơn.*" (Điều này tôi nói bằng tâm cảm của một tay chơi đàn chuyên nghiệp). Nhưng ban chiều anh không trả lời câu nói phủ dụ của tôi, trên mặt là một cái nhìn âm đạm. Bây giờ, nét âm đạm ấy tôi đọc thấy rất rõ khi nghe anh “xin nhận” cây đàn của Chức cho buổi tập ngày mai.

[Từ rất lâu rồi, năm 1974, ba chúng tôi, anh, anh Triệu Trung Tiên và tôi là những người bạn quý của nhau. Anh Tiên thường giúp đỡ anh trong cơn hoạn nạn. Những dịp tôi về Dalat, tình thân giữa cả ba càng thêm thắm thiết...

Vậy mà đến một lúc... đến lúc anh vướng vào tình cảm với cô học trò hung dữ thì chẳng những chỉ anh Tiên thôi mà còn tất cả các người bạn khác đều lánh xa anh.

"*Cây đàn anh Tiên không muốn cho mượn*" khởi đi từ nguyên nhân vừa nói.]

Trái tim tôi cũng bồi hồi ghê gớm theo tấm lòng của Chúc; ở chặng cuối đường tuyệt vọng của hai kiếp đời nghệ sĩ, chúng tôi vẫn được giang tay chào đón từ những con người trong cái "gia đình nhỏ" hôm nay.

Lúc chia tay ở ngõ, Chúc đưa anh về, còn tôi đi với Lộ; trong bóng đêm còn đẫm ướt những sợi mưa nhẹ hạt, nghe anh nói:

"Cho anh được làm điều này nhé!"

Tôi chưa kịp đáp thì đã thấy anh cúi mình trên mái tóc, đặt lên đó một nụ hôn.

VI.

*/ Dalat thứ Hai, July 20/2015

Trong buổi tập chiều nay, dù cố gắng hết lòng, anh vẫn không chơi trọn được bản tango Blue Sky ngày cũ. Anh cứ quên tới quên lui câu bắt đầu 8 notes của piano mở đường cho tiếng violon dẫn vào, diu dặt.

Lại còn những đoạn contre-chant của dương cầm âu yếm chạy đuổi theo ngay sau tiếng vĩ cầm bay bổng, rồi ôm chầm lấy nó bằng những hợp âm chắc nịch... anh cứ bắt hụt mãi.

Nhớ lại tôi qua, khi đưa tôi về Lạc Dương, Lộ đã hỏi:

"Hôm nay cô tập đàn có vui không?"

Tức thì tôi đáp:

"Cảm tưởng y hệt buổi chiều cô biểu con đưa cô về thăm rẫy café, đứng nhìn quanh quất chẳng tìm thấy đâu cái rẫy của năm 2007 từng làm trái tim cô rung động..."

Tôi không dứt lời, nhưng Lộ hiểu.

Hôm nay, tâm trạng cũng y hệt như thế trong buổi chiều tập dượt. Thất vọng, tôi nói với anh:

"Thôi, em không muốn cùng anh đàn bản này trong đêm thứ Bảy tới trình diễn ở Palace nữa. Anh sẽ làm em lỡ nhịp mất!"

Tức thì nhìn thấy trên khuôn mặt anh cái nét chịu đựng y như ngày hôm trước.

Anh cố đàn đi đàn lại câu nhạc trong khi tôi bỏ ra cửa sổ đứng nhìn trời, hút thuốc lá. Tự hỏi lòng, mình đang đi tìm cái gì đây? Và "*sao lại cứ BUỘC anh phải cùng tôi đi tìm một điều (có thể là) vô vọng?*"

Thế là quay lại bên anh, tôi dịu giọng:

“Bốn mươi năm rồi, chẳng bất cứ người nhạc sĩ nào dù danh tiếng đến đâu có thể đệm cho em bản nhạc. Em vẫn mong có lần được anh làm cho điều đó, bởi CHỈ ANH THÔI mới nâng được tiếng đàn em và làm đầy nó bằng những cú techniques của riêng anh.”

Và tôi trở giọng quyết liệt (một cách tàn nhẫn):

“Hoặc, anh ráng tập trung để nhớ, hoặc, em sẽ bỏ hẳn không đàn Blue Sky nữa!”

Lại nhẹ giọng phủ dụ:

“Anh đừng quên, Blue Sky ngày xưa từng là bản đàn em dành đặt tên cho anh...”

Anh không nói gì, hai bàn tay vẫn lướt trên phím, dáng nghiêm trang, nhưng trên mặt thấy có chiều xúc cảm. Cái vẻ cố gắng nơi anh thật giống y như những đứa học trò ở Mỹ khi cứ đàn sai bản tập.

Cuối cùng, tôi quyết định bỏ Blue Sky để chuyển qua tập Espana Cani.

Những biến chuyển định đoạt này cứ như quay mòng từ tâm tư ra đến ngoài miệng lưỡi. Nhìn anh giờ tới giờ lui tìm kiếm những bài tôi muốn tập với thái độ loay hoay chậm chạp, tôi đâm ra muốn phì cười. Nhưng cái cười chưa kịp tới thì niềm cảm thương đã dâng lên trong hồn cuộn cuộn. Tôi thấy mình vẫn là *"đứa con gái nhỏ được nuông chiều nhất mực thuở xưa"*, thấy anh vẫn là *"anh-ngày-cũ không bao giờ muốn làm tôi phật ý"...*

Trong buổi chiều tàn trên căn gác nhà Chức, nhìn cái dáng còm cõi của anh, trái tim tôi như tê cứng và nước mắt chực ứa... Âm thầm, tôi thấy *"mình chính là kẻ có tội với anh"* HƠN LÀ *"anh có tội với tôi!"*

Anh ngưng đàn, mỉm cười, nói như một lời xin lỗi:

“Từ đây đến thứ Bảy, anh quyết lòng đàn Blue Sky cho được. Nếu không thì rõ ràng là Blue Sky *‘không có địch thủ’* như lời ước mong ngày trước của anh.”

Và anh cất tiếng cười to.

Tôi đâm ngỡ ngàng theo câu nói. Bỗng dung tức thì trong một giây, nhận ra lời anh LÀ ĐÚNG.

Phải rồi, suốt bốn mươi năm qua, tôi vẫn không tìm ra tay đệm cho mình bản nhạc ấy. Bốn mươi năm, tôi vẫn yêu cái âm điệu buồn thảm của Blue Sky. Để rồi, ngày qua ngày, tháng qua tháng, năm qua năm, Blue Sky vẫn là bản được dạo đến trong những lần cầm lên cây violon thân thiết. Các note contre-chant piano, lúc bấy giờ được tôi dùng kỹ thuật pizzicato của violon mà thế vào. Và như vậy, trong bốn mươi năm, CHỈ TỰ MÌNH TÔI hoàn tất Blue Sky mà *“không cần đến sự góp sức của kẻ khác”*.

Giờ đây, sự *"không có địch thủ"* từ môi anh thoát ra, là *“một lời xin lỗi”* hay *“một niềm thỏa ý”*, tôi không thể biết. Chỉ biết một điều tôi không thể tự chối với trái tim mình rằng:

"Đúng là Blue Sky KHÔNG CÓ ĐỊCH THỦ kể từ ngày bỏ anh và Dalat mà đi."

Tan buổi tập, trong căn bếp ấm của gia đình Chức, chúng tôi một bọn 7 người ngồi lại với nhau. Trông anh như linh hoạt hẳn sau những cốc rượu trái cây tôi đem về từ Mỹ và các bình rượu dâu Chức ngâm, nay đem ra đãi.

Cảnh trí này tôi đã rất quen, những cuộc rượu của năm 1974 ngày xưa ở Nha Trang khi mới đi vào đời anh, cho đến các cuộc rượu uống cùng với anh và bè bạn trong căn nhà buồn thảm ở số 12 Nguyễn Tri Phương Dalat những mùa nghỉ hè kể từ 1997... đã ghi dấu ấn rất đậm trong ký ức và kỷ niệm.

Mỗi cảm động dâng lên trong hồn tôi, mạnh mẽ. Từ hai tháng qua theo lời nài xin của Âu Cơ, tôi "nhường" Dalat cho riêng nó, tự mình chạy trốn mỗi khổ đau trong vùng trời Sài Gòn và Nha Trang nóng bức. Nhưng đêm nay, trong căn bếp nhỏ của vùng không gian lạnh giá, nhìn anh, nhìn bạn hữu, tôi như ấm lòng khi "*vẫn còn tìm ra được trong chính mình*" nỗi yêu thương Dalat như từ thuở nào tuổi nhỏ xa xôi...

Trong câu chuyện, có ai đó nhắc về tác phẩm Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau tập I, tôi nghe anh nói:

"Tác giả cuốn ấy có điểm đặc biệt là khi viết về nhân vật nam, lại cứ đưa ra những cái hay cái tốt mà cố tình bỏ qua tất cả những gì xấu xa trên nhân vật ấy."

Tôi cúi đầu cười:

"Nhiều người cũng nói như anh, luôn cả lên án em chỉ vẽ hình nhân vật nam với những cá chất rất đẹp. Nhưng em tự nghĩ, cuộc đời vốn đầy đầy cái xấu; bản chất người nghệ sĩ trong em vốn yêu cái Đẹp trên hết, do đó mà trong tác phẩm chỉ muốn nhìn thấy và phơi bày ra cái Đẹp của nhân vật mình viết."

Anh gật:

"Đó là điều nói lên rất rõ cái Đẹp trong tâm hồn em, không phải người đàn bà nào cũng có."

Rồi anh cười lớn:

"Nhưng do bởi Thu Vân vẽ hình nhân vật Phùng Kim Ngọc đẹp quá nên có rất nhiều nữ độc giả gọi đến, hoặc tìm tới thăm tôi sau khi đọc Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau tập I của Thu Vân."

.....

(Trang Nhật Ký dở dang vì...)

[]

(...)